

Cash Flow at Risk กระแสเงินสดในภาวะเสี่ยง

รศ. ดร. เอกชัย นิตยาเกษตรวัฒน์

ae knit@nida.ac.th

นอกเหนือจากคณะกรรมการบริษัท (Board of Directors) และคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) บริษัทจดทะเบียนจำนวนมากยังมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Committee) ซึ่งมีหน้าที่ประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Exposure) เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงตามความเสียหายและความน่าจะเป็นของความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ และหน้าที่ต่อไปคือบริหารจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในอันดับต้น ๆ เพื่อเตรียมรับมือและเพื่อไม่ให้ส่งผลเสียหายต่อบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียหายที่เป็นภาวะคุกคาม (Threat) ต่อความอยู่รอดของบริษัท

สำรวจดูปัจจัยเสี่ยงต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในปัจจุบันมีทั้งที่มาจากภายนอกและเกิดจากภายใน เช่นภาวะเศรษฐกิจโลกที่ต้องจับตาไปที่อเมริกาและยุโรปอย่างใกล้ชิด แม้ว่ารัฐบาลและรัฐสภาสหรัฐฯ จะผ่านกฎหมายเพิ่มเพดานหนี้อีก 2 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯและคงไม่ต้อง “ชั๊กดาบ” หรือเลื่อนการชำระหนี้ที่ถึงกำหนดในวันที่ 2 ส.ค. แต่ภาวะเสี่ยงยังคงมีอยู่จากการที่บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถืออาจลดอันดับหนี้สินของอเมริกาซึ่งเดิมอยู่ในอันดับ AAA ลงมา ทำให้ต้นทุนหรืออัตราผลตอบแทนสูงขึ้นและบั่นทอนมูลค่าของหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้รายใหญ่อย่างเงินคงไม่สบบอารมณ์นัก และถ้ามีการเทขายพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงเสถียรภาพของค่าเงินดอลลาร์และภาวะเศรษฐกิจในภาพรวมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นบริษัทที่ทำการค้าระหว่างประเทศคงต้องดูแลความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ส่งออกที่รับรายได้เป็นเงินเหรียญสหรัฐฯ เพราะดอลลาร์ยังคงมีแนวโน้มอ่อนตัว ทำให้รายได้เมื่อเปลี่ยนเป็นเงินบาทลดลงเช่นเมื่อเดือนที่แล้วดอลลาร์สหรัฐฯอยู่ที่ 30กว่าบาท โดยค่าเฉลี่ยเงินเหรียญสหรัฐฯประจำเดือนกรกฎาคมอยู่ที่ 30.22 บาทต่อเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยในวันที่ 2 ส.ค. อยู่ที่ 29.74 บาท ซึ่งแข็งค่าขึ้นเกือบทุกวันในระยะนี้ จะทำให้รายได้ลดลงไปเกือบ 5 แสนบาทจากยอดขายทุก ๆ 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ในขณะที่เดียวกันต้นทุนค่าใช้จ่ายกลับเพิ่มสูงขึ้น เช่นต้นทุนวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อที่สูงกว่าที่คาด นอกจากนี้ต้นทุนทางการเงินก็เพิ่มสูงขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น และที่แรงสุด ๆ คือค่าแรงขั้นต่ำที่ต้องเพิ่มขึ้นเป็น 300 บาทจากนโยบายพรรคเพื่อไทยที่สัญญาไว้ก่อนจะมาเป็นรัฐบาลในอีกไม่กี่วันนี้

แยกมาเฉพาะความเสี่ยงจากการขึ้นค่าแรง ซึ่งฝ่ายบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนแห่งหนึ่งได้ทำการวิเคราะห์ไว้คือในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case Scenario) คือค่าแรงต้องปรับขึ้น 40% เพราะค่าแรงเบื้องต้นสำหรับพนักงานเข้าใหม่อยู่ที่ 210 บาท ซึ่งถ้าปรับเป็น 300 บาท คิดเป็น 43% ทำให้ต้องปรับขึ้นทุกระดับ โดยไม่มีการเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายอื่นมาชดเชย เช่นภาษีนิติบุคคลยังคงเท่าเดิม และไม่ได้ปรับราคาขาย บริษัทดังกล่าวเป็นเช่นเดียวกับบริษัทขนาดเล็กขนาดกลางทั้งหลายที่ยังคงใช้แรงงานเป็นหลัก และมีสัดส่วนต้นทุนค่าแรงอยู่ประมาณครึ่งหนึ่งของยอดขาย ดังนั้นทุก ๆ 1 ล้านบาทของยอดขายทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น 200,000 บาท ซึ่งเทียบเท่ากับอัตราส่วนต่อยอดขายถึง 20% ของยอดขาย เดิมบริษัทจึงต้องมีอัตราส่วนกำไร (Profit Margin) สูงมาก ๆ ถึงจะไม่ขาดทุน แต่จะทำกำไรมาก ๆ เกิน 20% ในภาวะการณ์เช่นนี้ หลาย ๆ บริษัทพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “เลิกดีกว่า”

ในสถานการณ์ที่เลวร้ายน้อยลงเช่น รัฐบาลลดภาษีนิติบุคคลเป็น 20% ในทันทีที่ประกาศค่าแรง 300 บาท ก็จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นบ้าง แต่ไม่มากเพราะต้นทุนที่สูงขึ้นทำให้บริษัทขาดทุน ดังนั้นแม้จะลดภาษีเป็น 0 ก็ช่วยอะไรไม่ได้เพราะขาดทุนก็ไม่ต้องจ่ายภาษีอยู่ดี หรือในประเด็นที่เลวร้ายน้อยที่สุด (ไม่อยากจะบอกว่า “ดีที่สุด”) คือลูกค้าช่วยแบ่งเบาโดยยอมให้ปรับราคาขายเพิ่มขึ้น ก็อาจจะลดขาดทุนลงได้บ้างหรืออาจทำให้กำไรไม่ลดลงไปมาก แต่จะทำให้กำไรเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการบอกอีกว่า “เพื่อฝัน”

ผู้ประกอบการยังบอกอีกว่า ความจริงธุรกิจคงสามารถรับมือได้ถ้ามีเวลาให้ปรับตัว เพราะบริษัทที่มีศักยภาพและมีตลาดที่ดีคงสามารถคืนทุน (Break Even) ได้และสร้างกำไรได้ในที่สุด แต่ถ้าปู้ปี้ให้ปรับค่าแรงทันทีโดยไม่มีมาตรการอื่นมารองรับ ถึงบริษัทจะมีศักยภาพในระยะยาวมากแค่ไหนก็คงไปไม่รอด เพราะขาดเงินสดหรือขาดสภาพคล่อง

รัฐบาลพรรคเพื่อไทยต้องไม่ลืมบทเรียนที่ว่า ไม่ว่าใครเป็นคนตั้งรัฐบาล แต่คนล้มรัฐบาลเป็นคนกรุงเทพที่ส่วนใหญ่เป็นคนประกอบธุรกิจที่สร้างฐานะให้กับประเทศ
